

AD 47/26

LIMITE

CONF-ALB 9

ÜHINEMISDOKUMENT

Teema: EUROOPA LIIDU ÜHINE SEISUKOHT
– 26. peatükk: Haridus ja kultuur

ÜHINEMISLÄBIRÄÄKIMISED

Albaania

ELi ÜHINE SEISUKOHT

(vastusena Albaania esitatud lisateabele)

3. teemaplokk: 26. läbirääkimispeatükk:

Haridus ja kultuur

EUROOPA LIIDU ÜHINE SEISUKOHT

Käesolev Euroopa Liidu seisukoht põhineb Albaaniaga peetava ühinemiskonverentsi jaoks kujundatud üldisel seisukohal (AD 5/22 CONF-ALB 2) ning selle suhtes kohaldatakse nimetatud üldises seisukohas heaks kiidetud läbirääkimispõhimõtteid, eelkõige järgmisi:

- Albaania või ELi poolt konkreetse läbirääkimispeatüki suhtes väljendatud arvamus ei mõjuta mingil viisil seisukohta, mis võidakse võtta teiste peatükkide suhtes,
- läbirääkimiste käigus konkreetsete peatükkide osas saavutatud kokkuleppeid, isegi osalisi kokkuleppeid, ei saa pidada lõplikeks, kuni on saavutatud üldine kokkulepe kõigi peatükkide osas,
- samuti kohaldatakse nõudeid, mis on sätestatud läbirääkimisraamistiku punktides 2, 3, 5, 10, 14, 16, 23, 26, 31, 38, 39, 45, 46, 47 ja 48.

EL innustab Albaaniat jätkama oma õigusaktide vastavusse viimist ELi *acquis*'ga ning viimase tõhusat rakendamist ja jõustamist ning üldiselt töötama juba enne ühinemist välja ELi poliitikate ja vahenditega võimalikult sarnased poliitikad ja vahendid.

EL märgib, et oma seisukohtades (AD 2/25 CONF-ALB 2 REV 1 ja AD 42/26 CONF-ALB 4) aktsepteerib Albaania 26. peatüki käsitlevat 1. mail 2026 kehtinud ELi *acquis*'d ning on valmis seda rakendada Euroopa Liiduga ühinemise kuupäeval.

EL võtab teadmiseks Albaania edusammud oma õigusaktide vastavusse viimisel haridust ja koolitust käsitleva ELi *acquis*'ga. EL võtab teadmiseks Albaania edusammud ja kutsub riiki üles tegema täiendavaid käegakatsutavaid edusamme programmi „Erasmus+“ haldamiseks vajalike struktuuride loomisel.

EL ootab, et Albaania teeks täiendavaid jõupingutusi, et eraldada haridusele eelarve vastavalt oma ambitsioonidele ja eesmärkidele. Seetõttu kutsub EL Albaaniat üles suurendama avaliku sektori kulutusi haridusele, et kaotada lõhe ELi keskmiste kulutustega.

EL märgib, et Albaaniat on teinud täiendavaid jõupingutusi seoses Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku läbipaistvusvahendite kasutamise, pädevuspõhise hariduse ja digioskustega. EL kutsub Albaaniat üles parandama mõõdetavalt õpilaste põhioskusi kooskõlas Euroopa eesmärkidega. EL innustab Albaaniat võtma täiendavaid meetmeid kaasava, sealhulgas vähemusrühmi kaasava hariduse tagamiseks.

EL võtab samuti teadmiseks Albaania esitatud teabe haridusega seotud õiguste kohta, mis tulenevad riigi rahvusvähemuste kaitse seadusest ja sellega seotud teisestest õigusaktidest ja riiklikust haridusstrateegiast 2021–2026, ning tervitab selle täieliku rakendamise tagamiseks tehtud edusamme¹. EL innustab Albaaniat võtma arvesse nõukogu 22. mai 2018. aasta soovitus². EL tuletab meelde, et kooskõlas ühiste väärtuste, kaasava hariduse ja õpetamise Euroopa mõõtme edendamisega peaks iga tasandi ja igat liiki haridus tugevdama sotsiaalset sidusust, Euroopa positiivset ja kaasavat ühtekuuluvustunnet, mis täiendab õpilaste kohalikku, piirkondlikku ja riiklikku identiteeti ning soodustab sallivust ja demokraatlikku hoiakut. EL võtab teadmiseks Albaania võetud kohustuse veelgi parandada õpikute kvaliteeti ja kättesaadavust kõigis tunnustatud vähemuskeeltes.

Lisaks ootab EL, et Albaania täidab kõrghariduse valdkonnas täielikult Bologna protsessi peamisi kohustusi ja jätkab selle vastavusse viimist Tirana kommünikeega kooskõlas oma kõrghariduse tegevuskavaga.

¹ Seda küsimust analüüsitakse koos 1. teemaplokiga „Põhiküsimused“ seoses vähemuskeelse haridusega.

² Nõukogu 22. mai 2018. aasta soovitus, milles käsitletakse ühiste väärtuste, kaasava hariduse ja õpetamise Euroopa mõõtme edendamist (2018/C 195/01).

EL rõhutab, et Albaania peab jätkuvalt tegema edusamme Euroopa haridusruumi osas seatud eesmärkide saavutamisel ning peab jätkama sellise järelevalvesüsteemi järk-järgult ülesehitamist, mis võimaldab nende eesmärkide suunas liikumist usaldusväärselt jälgida.

EL võttis samuti rahuloluga teadmiseks, et on tehtud edusamme kutsehariduse ja -õppe seaduse täielikuks rakendamiseks, võttes vastu asjakohased teisesed õigusaktid kutsehariduse ja -õppe pakkujate akrediteerimise standardite, kriteeriumide ja menetluste kohta, et toetada kvaliteedi tagamise protsesse ja mehhanisme elukestva õppe seisukohast.

EL võtab teadmiseks riiklikku tööhõive ja kutseoskuste ameti ning riiklikku kutsehariduse ja -õppe ning kvalifikatsioonide ameti suurenenud suutlikkust. Samal ajal rõhutab EL, et Albaania peab tagama piisavad vahendid kutsehariduse ja -õppe süsteemi optimeerimiseks kooskõlas tööturu vajadustega, sealhulgas suurema suutlikkuse ning kutsehariduse õpetajate hulga ja kvaliteedi suurendamise. EL rõhutab samuti vajadust edendada ja arendada täiskasvanuhariduse võimalusi ning seada eesmärgiks saavutada kooskõla ELi peamise eesmärgiga, mille kohaselt peaks 2030. aastaks igal aastal 60 % täiskasvanutest (25–64-aastased) osalema koolitustel, samuti tagada andmete kogumine selle näitaja kohta. Lisaks kutsub EL Albaaniat üles tugevdama õpipoisiõppe skeeme ning jätkuvalt edendama edasist osalemist õpipoisiõppes ja töökohapõhises õppes Euroopa Õpipoisiõppe Liidu raames, arendades ja laiendades riiklike ja piirkondlike organisatsioonide liikmesust lubaduste kaudu. Sellega seoses rõhutab EL, kui oluline on tööandjate struktureeritud kaasamine kutsehariduse ja -õppe arendamisse Albaanias.

EL võtab teadmiseks, et Albaania on viinud oma õigusaktid täiendavalt vastavusse **noori** käsitleva ELi *acquis*'ga. EL kutsub Albaaniat üles seadma peamiste eesmärkidena jätkuvalt prioriteediks noorsootöö ja noorte osaluse ning järgima jätkuvalt Euroopa noorsootöö tegevuskava. EL võttis teadmiseks Albaania jõupingutused noorte digikirjaoskuse toetamiseks.

EL peab tervitatavaks Albaania jätkuvaid suuri edusamme spordi valdkonnas ja kutsub Albaaniat üles jätkama oma õigusaktide vastavusse viimist sporti käsitleva ELi *acquis*'ga. EL võtab teadmiseks Albaania edusammud oma õigusaktide vastavusse viimisel kultuuri käsitleva ELi *acquis*'ga ning rõhutab kultuuripärandi kaitsmise tähtsust.

EL märgib, et eelpool kirjeldatud õigusnormide vastuvõtmisega on täidetud sulgemiskriteeriumi nõuded, mis on esitatud dokumendis AD 6/25 CONF-ALB 6.

EL innustab Albaaniat võtma jõulisemaid meetmeid hariduse ja kultuuri valdkonna korrupsiooni vastases võitluses. EL kutsub Albaaniat üles jätkuvalt tagama kaitsemeetmete rakendamise seoses koolijuhtide valimise ja ametisse nimetamisega peamistes haridusasutustes pädevuse alusel ja ilma poliitilise mõjutamiseta.

* * *

Eeltoodud kaalutlusi silmas pidades märgib EL, et praeguses etapis ei ole käesolevat peatükki käsitlevad täiendavad läbirääkimised vajalikud.

Õigusaktide ELi *acquis*'ga vastavusse viimisel ja *acquis*' rakendamisel tehtud edusammude jälgimine jätkub kogu läbirääkimisperioodi jooksul. EL rõhutab, et pöörab erilist tähelepanu kõikide eespool nimetatud konkreetsete küsimuste jälgimisele, et tagada Albaania haldussuutlikkus, õigusaktide täielik *acquis*'ga vastavusse viimine ja kõnealuse peatükiga hõlmatud *acquis*' tõhus rakendamine ja jõustamine. Erilist tähelepanu tuleb pöörata kõnealuse peatüki ja teiste läbirääkimispeatükkide vahelistele seostele. Albaania õigusaktide vastavust ELi *acquis*'le ning *acquis*' rakendamise alast suutlikkust saab lõplikult hinnata alles läbirääkimiste hilisemas järgus. Lisaks kogu teabele, mida EL võib nõuda kõnealuse peatüki üle läbirääkimiste pidamiseks ja mis tuleb esitada konverentsile, kutsub EL Albaaniat üles esitama stabiliseerimis- ja assotsiatsiooninõukogule korrapäraselt kirjalikku üksikasjalikku teavet *acquis*' rakendamisel ja oma haldussuutlikkuse tugevdamisel tehtud edusammude kohta.

Kõiki eeltoodud kaalutlusi silmas pidades pöördub EL vajaduse korral sobival ajal käesoleva peatüki juurde tagasi.

EL tuletab ühtlasi meelde, et ajavahemikul 1. maist 2026 kuni läbirääkimiste lõpetamiseni võidakse vastu võtta uusi liidu õigusakte.

